قاسمی، سمانه؛ داورپناه، محمدرضا (۱۳۹۵). بررسی نیازهای اطلاعاتی حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها بر مبنای رویکرد تحلیل شناختی کار: مطالعه موردی، دانشگاه فردوسی مشهد. *پژوهش‌نامه کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۶ (۱)، ۲۰۲- ۱۸۶.

بررسی نیازهای اطلاعاتی حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها بر مبنای رویکرد تحلیل شناختی کار: مطالعه موردی، دانشگاه فردوسی مشهد

سمانه قاسمی[۱]، دکتر محمدرضا داورپناه[۲]

تاریخ دریافت: ۹۲/۶/۲۲   تاریخ پذیرش: ۹۳/۶/۳۰

چکیده

هدف: *پژوهش حاضر نیازهای اطلاعاتی اعضای هیأت علمی دانشگاه فردوسی مشهد را به‌منظور زمینه‌یابی نظام مدیریت دانش این دانشگاه بررسی کرده است.*

روش: *این پژوهش به روش پیمایشی صورت گرفته است. جامعه آماری پژوهش، کلیه اعضای هیأت علمی رسمی و پیمانی شاغل در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ دانشگاه فردوسی مشهد هستند. از مجموع ۶۶۴ نفر جامعه آماری، حجم نمونه‌ای به تعداد ۲۴۲ نفر به شیوه نمونه‌گیری طبقه‌ای انتخاب شد. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه‌های محقق‌ساخته است.*

یافته‌ها: *اعضای هیأت علمی بیشترین نیاز اطلاعاتی حرفه‌ای خود را نیازهای اطلاعاتی شغلی-وظیفه‌ای می‌دانند. در مورد اطلاعات شهروندی، اعضای هیأت علمی بیشترین نیاز خود را به اطلاعات اجتماعی و کمترین نیاز اطلاعاتی خود را در اطلاعات سیاسی عنوان کرده‌اند. یافته‌ها نشان داد، نیازهای اطلاعاتی حرفه‌ای اعضای هیأت علمی در میان دانشکده‌های مختلف متفاوت است. اینترنت رایج‌ترین کانال تأمین نیاز اطلاعاتی جامعه آماری است. جامعه مورد مطالعه، مهم‌ترین مانع در تأمین نیازهای اطلاعاتی را پاسخگو نبودن مسئولان می‌دانند. نتایج پژوهش حاکی از آن است که دغدغه اصلی و فرعی اعضای هیأت علمی در درون و برون دانشگاه متفاوت است.*

کلیدواژه‌ها: *رویکرد تحلیل‌شناختی کار، مدیریت دانش، نیازهای اطلاعاتی حرفه‌ای.*

---

۱. کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد، Sghasemi64@gmail.com

۲. استاد علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد، Davarpanah@ferdowsi.um.ac.ir

مقدمه

برحسب واقعیات روزمره، اعضای یک جهان اجتماعی به بروز برخی رفتارها توجه و علاقه نشان می‌دهند و به برخی رفتارها بی‌توجه‌اند. زندگی اجتماعی، افراد را در قالب گروه‌ها و دسته‌های اجتماعی تقسیم کرده است. افراد در بستر نوع اجتماعی رفتار می‌کنند. این رفتارها به‌نوبه خود برچسب معینی به آن فرد می‌دهد که بیانگر نقش فرد در آن سازمان یا جهان اجتماعی است. برای مثال در محیط دانشگاه فرد می‌تواند صاحب نوع اجتماعی «دانشجو»، «استاد»، و «کارمند» باشد (داورپناه و دیگران، ۱۳۸۸).

رفتار اطلاعاتی که نوعی رفتار انسانی است، را می‌توان حالتی دانست که فرد ممکن است در فرایند دریافت اطلاعات فعال یا منفعل باشد. اشراف و آگاهی بر فرایند جستجوی اطلاعات بدون تأیید رفتار فرد در مواجهه با اطلاعات میسر نیست. برای درک رفتارهای اطلاعاتی، پی بردن به شرایط و موقعیتی که نیاز به اطلاعات را ایجاب کرده است، ضرورت دارد. رفتار اطلاعاتی انسان، سازه‌ای است که تعیین‌کننده رویکرد فرد به زندگی روزمره و اثرات آن در کسب یا پرهیز از تملک اطلاعات است. رفتار اطلاع‌یابی بعد از درک وجود نیاز، بروز می‌کند و به هر فعالیت انجام شده توسط یک فرد به‌منظور یافتن اطلاعات برای رفع نیاز اطلاعاتی اطلاق می‌شود. هیچ رفتاری را فرد انجام نمی‌دهد که یک انگیزه یا نیاز، محرک آن نباشد.

مطالعات مربوط به رفتار انسان- اطلاعات منجر به شناسایی نیازهای اطلاعاتی ممکن و ناممکن کاربران می‌شود که برای طراحی نظام‌های اطلاعاتی بسیار سودمند خواهد بود. نظام‌های اطلاعاتی، زمانی به حداکثر اثربخشی خواهند رسید که طراحی آنها مبتنی بر ادراک تعامل انسان- اطلاعات کاربران باشد. فرایند تحلیل شناختی کار[1]، با تمرکز بر رفتار اطلاعاتی شغلی، به تعامل انسان – اطلاعات در زمینه و بستر فعالیت‌های شغلی فرد می‌پردازد. تحلیل کار[2] یا تحلیل شغل[3] فرایندی گسترده، توصیفی، و ساخت‌یافته است که در آن هر شغل را به اعمال و وظایف خاص مرتبط با آن تقسیم‌بندی کرده و مورد تحلیل قرار می‌دهد[4]. بعد توصیفی این فرایند در واقع بر انجام کلیه وظایف تعریف شده برای شغل نظارت دارد، در حالی‌که بعد ساخت‌یافته آن بیشتر ناظر بر توالی وظایف و انجام گام‌به‌گام آن است.

---

1. Cognitive Work Analysis
2. Work Analysis
3. Job Analysis

۴. تحلیل کار در پیوند با تحلیل شغلی قرار می‌گیرد اما دامنه گسترده‌تری نسبت به آن دارد. به‌عبارت دیگر، تحلیل شغلی به یک شغل خاص می‌پردازد درحالی‌که تحلیل کار شغل‌های متعددی را شامل می‌شود.

برای طراحی نظام‌های اطلاعاتی هماهنگ با عملکرد انسان و مبتنی با تحلیل کار، بایستی موارد زیر را شناسایی کرد:

- ✓ کاری که افراد انجام می‌دهند؛
- ✓ رفتار اطلاعاتی آنها؛
- ✓ زمینه‌ای که در آن فعالیت می‌کنند؛
- ✓ دلایلی که منجر به فعالیت آنها می‌شود (داورپناه و دیگران، ۱۳۸۸).

بنابراین، تحلیل کار، به‌طور هم‌زمان بر کار فرد، محیطی که کار در آن انجام می‌پذیرد و ویژگی‌های فکری و شناختی افرادی که کار را انجام می‌دهند، توجه دارد. هر سازمانی دارای محیط درون‌سازمانی و برون‌سازمانی است. محیط برون‌سازمانی یا خارجی و محیط درون‌سازمانی ضوابطی را برای انجام فعالیت سازمان فراهم می‌کند. بنابراین، محیط کاری بر عملکرد کاری واحد اثرگذار است و عملکرد واحد کاری وظایف فرد را تعیین می‌کند. وظیفه به‌نوبه خود بر تصمیمات فرد اثر گذاشته و این تصمیمات بر اطلاع‌جویی او مؤثر خواهد بود. علاوه بر این، ویژگی‌های شخصیتی فرد و نیز سازمان اجتماعی محیط کار نیز بر رفتار جستجوی فرد اثرگذار است. لذا، برای طراحی نظام‌های اطلاعاتی حوزه‌ها و وظایف شغلی خاص، تحلیل شناختی کار اهمیت ویژه‌ای دارد. چنانچه بخواهیم شناختی جامع و منعطف از نیازمندی‌های اطلاعاتی یک سازمان داشته باشیم و عملکرد آن را ارزیابی کنیم و بهبود بخشیم، باید ابتدا به‌دقت به مطالعه و بررسی نیازمندی‌ها، فرآیندها، کنش‌گران، مجریان، و ذینفعان کسب‌وکار بپردازیم.

پرسش‌های پژوهش

در راستای نیل به هدف پژوهش که همانا شناسایی نیازهای اطلاعاتی حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای اعضای هیأت علمی دانشگاه فردوسی مشهد است، پرسش‌های پژوهش زیر طرح گردید:

۱. نیازهای اطلاعاتی حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای اعضای هیأت علمی دانشگاه فردوسی مشهد تا چه حد است؟

۲. چه تفاوتی میان نیازهای اطلاعاتی حرفه‌ای اعضای هیأت علمی دانشگاه فردوسی در دانشکده‌های مختلف وجود دارد؟

۳. اعضای هیأت علمی دانشگاه فردوسی مشهد، نیازهای اطلاعاتی حرفه‌ای خود را از منابع و کانال‌های مختلف به چه میزان دریافت می‌کنند؟

۴. مشکلات موجود در تأمین نیازهای اطلاعاتی توسط اعضای هیأت علمی چیست؟

پیشینه پژوهش

به‌طورکلی دانشگاه‌ها شاخص اصلی پیشرفت یک کشور محسوب می‌شوند و موجبات رقابت پویای یک کشور در منطقه و جهان را فراهم می‌کنند. بنابراین، تقویت کیفیت آموزش عالی، اساس همکاری‌های علمی محلی، ملی، بین‌المللی و تقویت کشورها در رقابت‌های منطقه‌ای و جهانی است (طبرسا، عبدالی، و حاتمی، ۱۳۸۸). در دنیای متحول امروز متخصصان و پژوهشگران در رشته‌های مختلف علمی ناگزیر از برقراری ارتباط‌های متنوع و بهره‌گیری از همکاری هر چه بیشتر علمی و روی آوردن به استفاده از منابع اطلاعاتی هستند. لذا بررسی نیازهای اطلاعاتی اعضای جامعه علمی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ که در ادامه برخی مطالعات مرتبط در این زمینه مرور می‌شود. دابروسکی[۱] (۱۹۹۳) رابطه بین منابع اطلاعات و نیازهای اطلاعاتی در دانشگاه استوک‌هولم[۲] برای برنامه‌ریزی راهبردی درازمدت در زمینه فراهم‌آوری و مدیریت اطلاعات در این دانشگاه را بررسی کرده است. یافته‌ها نشان داد که نیاز شدیدی برای تحقیقات بنیادی در زمینه فراهم‌آوری اطلاعات و منابع در دانشگاه وجود دارد. به‌علاوه، یافته‌های پژوهش نشان داد نیازهای اطلاعاتی کارکنان، هم در سطح بخش‌های مختلف دانشگاه و هم در سطح فردی متفاوت است.

لافریج[۳] (۱۹۹۶) در پژوهش خود به تحلیل رفتارهای اطلاعاتی مدیران دانشگاهی در انگلستان پرداخته است. اهداف اولیه این مطالعه، بررسی نیاز مدیران دانشگاهی به عوامل مؤثر در دستیابی به اهداف سازمانی و توان فراهم‌آوری پشتوانه اطلاعات مدیریتی از سوی مدیران میانی، کتابخانه‌ها، و خدمات پشتیبانی آنها برای دستیابی به این هدف بوده است. شناسایی عوامل حیاتی موفقیت (CSFs)[۴] توسط مدیران دانشگاهی مشخص ساخت که از نظر آنها، مسئولیت‌ها و وظایف نسبت به قبل باید به‌طور قابل توجه‌ای افزایش یابد.

آرسلی[۵] و همکاران (۲۰۰۶) در پژوهش خود در پی شناسایی تأثیر ساختار اطلاعاتی سازمان در تحلیل شناختی کار در دانشگاه بودند. پژوهش به این نتیجه رسیده است که سازمانی که دانش در آن متمرکز است بر سازمانی که دانش در آن غیرمتمرکز است برتری دارد. از این‌رو همه مدارک در قسمت‌های مختلف باید در یک ساختار خاصی قرار گیرند. در طراحی این ساختار از مدارک XML و تعاریف استاندارد فراداده استفاده شده است.

1. Dabrowski
2. Stockholm University
3. Loughridge
4. CSF: Critical success factors
5. Arcelli

رجائی‌پور و رحیمی (۱۳۸۷) در پژوهش خود به‌دنبال بررسی رابطه بین نحقق ابعاد فرآیند تبدیل مدیریت دانش و تحلیل شغلی اعضای هیأت علمی دانشگاه اصفهان بودند. فرآیند تبدیل مدیریت دانش (اجتماعی‌شدن، برونی‌سازی، ترکیب و درونی‌سازی) با توجه به ویژگی‌های جمعیت شناختی (سن، جنسیت، رشته تحصیلی، مرتبه علمی و وضعیت استخدامی) مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان می‌دهد که بین فرآیند تبدیل مدیریت دانش و میزان عملکرد، همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد. تفاوت معناداری بین میانگین میزان نحقق مؤلفه‌های مدیریت دانش اعضای هیأت علمی برحسب سن، جنسیت، رشته تحصیلی و وضعیت استخدامی مشاهده نشده است.

عسگری و همکاران (۱۳۹۰) به بررسی رابطه بین مدیریت دانش و تحلیل فرهنگ حاکم بر محیط کار در دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان گیلان پرداختند. یافته‌ها نشان داد که بین مدیریت دانش و فرهنگ‌سازمانی رابطه معنادار وجود دارد؛ به‌علاوه بین اجتماعی شدن و فرهنگ‌سازمانی، بین برونی‌سازی و فرهنگ‌سازمانی، بین ترکیب و فرهنگ‌سازمانی، و بین درونی‌سازی و فرهنگ‌سازمانی رابطه معنادار وجود دارد.

جعفری و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهش خود، با تحلیل شناختی کار، رابطه عوامل ساختاری سازمان با راهبرد مدیریت دانش در مراکز آموزشی درمانی و عمومی دانشگاه علوم پزشکی تهران را مورد بررسی قرار دادند. نتایج این پژوهش حاکی از متوسط بودن وضعیت مدیریت دانش به‌دلیل رسمیت و تمرکز زیاد در ساختار سازمانی مراکز مورد پژوهش است. ضریب همبستگی نشان داد که بین ابعاد ساختاری سازمان و مدیریت دانش ارتباط معناداری وجود دارد، به‌طوری‌که این ارتباط با تمرکز و رسمیت، منفی و با جریان ارتباطات و تسهیم دانش و یادگیری مستمر، مثبت است.

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه اعضای هیأت علمی رسمی و پیمانی شاغل در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ دانشگاه فردوسی مشهد هستند. طبق آمار گرفته شده از کارگزینی و مدیریت امور اداری دانشگاه فردوسی، در سال تحصیلی مذکور، تعداد ۶۶۴ نفر عضو هیأت علمی اعم از رسمی و پیمانی در دانشگاه فردوسی مشهد مشغول به‌کار بودند. به‌منظور تعیین حجم نمونه از جدول مورگان استفاده شد. طبق این جدول، جامعه‌ای با تعداد ۶۶۴ =N تعداد نمونه‌ای ۲۴۲ نفری نیاز دارد تا میانگین جامعه از روی میانگین نمونه، از کمترین اشتباه برخوردار باشد. برای انتخاب نمونه‌ها از روش

نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبتی استفاده شد. پس از تعیین حجم نمونه، اعضای هیأت علمی براساس دانشکده‌ها طبقه‌بندی شدند. در نهایت سهم هر طبقه، به‌صورت تصادفی انتخاب شد.

داده‌های این پژوهش از طریق پرسشنامه محقق‌ساخته گردآوری شد. برای تدوین پرسشنامه از روش تجزیه‌وتحلیل شغل استفاده شد. تجزیه‌وتحلیل شغل را می‌توان ابزاری مفید برای مدیران سازمان‌ها، تحلیل‌گران سامانه‌های اجتماعی و اقتصادی، توسعه‌دهندگان سامانه‌های اطلاعاتی و خودکارسازی فرآیندهای کسب‌وکار دانست. تجزیه‌وتحلیل شغل در واقع فرآیند نظام‌مند تعیین یا شناسایی وظایف و مسئولیت‌های اجرایی یک شغل در سازمان است. با تکیه بر روش تجزیه‌وتحلیل شغلی و ملاحظه ساختار سازمانی دانشگاه، شرح شغل، مستندات مربوط به وظایف، مشاهده فعالیت‌ها، و تجربه شغلی اعضای هیأت علمی و مصاحبه با تعدادی از آنان، اطلاعات شغلی موردنیاز گردآوری و پرسشنامه تنظیم شد.

پرسشنامه مشتمل بر پنج بخش است. بخش اول شامل اطلاعات فردی است که جنسیت، مرتبه علمی، رشته تحصیلی، محل خدمت، و پیشینه خدمت را در برمی‌گیرد. بخش دوم که پیکره اصلی پرسشنامه را شامل می‌شود، جدولی است که ناظر بر نیازهای اطلاعاتی حرفه‌ای اعضای هیأت علمی در محیط دانشگاه می‌باشد. از آنجایی‌که پژوهش حاضر به‌دنبال آن است که نیازهای اطلاعاتی جامعه خود را در محیط شغلی بررسی کند، این بخش خود از چند زیربخش تشکیل شده است. به‌عبارت دقیق‌تر، نیازهای اطلاعاتی حرفه‌ای اعضای هیأت علمی در قالب سه زیربخش: امور اداری و استخدامی، شغلی- وظیفه‌ای شامل نیازهای آموزشی و نیازهای علمی- پژوهشی، و نیازهای رفاهی گروه‌بندی شدند. این بخش شامل ۶۸ گویه است. بخش بعدی پرسشنامه به‌دنبال یافتن مجراهایی است که جامعه پژوهش برای رفع نیازهای خود از طریق آنها کسب اطلاع می‌کند؛ بخشی از پرسشنامه نیز ناظر بر نیازهای اطلاعاتی شهروندی اعضای هیأت علمی در خارج از محیط دانشگاه است. بخش پایانی، مسائل و مشکلاتی را که جامعه پژوهش برای تأمین و دسترسی به اطلاعات موردنیاز خود با آن مواجه هستند را پیگیری می‌کند.

به‌منظور سنجش میزان روایی، پرسشنامه در اختیار گروه کوچکی از اعضای هیأت علمی گروه‌های مختلف آموزشی قرار گرفت تا محتوای پرسش‌های مندرج در آن مورد بررسی قرار گیرند. بر این اساس اصلاحات لازم اعمال گردید. پایایی پرسشنامه از طریق ضریب آلفای کرونباخ اندازه‌گیری شد که مقدار آن برابر با ۰/۹۵ بود که نشان از پایایی بالای آن است.

تجزیه‌وتحلیل یافته‌ها

در این بخش یافته‌های پژوهش با توجه به سؤالات پژوهش و در قالب تحلیل توصیفی داده‌ها و

تحلیل استنباطی ارائه می‌شود.

پرسش شماره ۱: اولویت‌بندی نیازهای اطلاعاتی حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای اعضای هیأت علمی

برای پاسخگویی به پرسش اول پژوهش، نیازهای اطلاعاتی حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای اعضای هیأت علمی شناسایی شد. جدول شماره ۱ میانگین نیازهای اطلاعاتی حرفه‌ای اعضای هیأت علمی را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۱. میانگین نیازهای اطلاعاتی شغلی اعضای هیأت علمی

ردیف	شاخص‌های آماری / نیازهای اطلاعاتی اعضای هیأت علمی	میانگین	انحراف معیار
۱	آگاهی از مراحل پذیرش هیأت علمی	۳/۵۲	۰/۸۴۹
۲	آگاهی از مراحل و آئین‌نامه‌های ارتقاء مرتبه علمی	۳/۷۱	۰/۸۲۲
۳	آگاهی از شرایط موردنیاز برای تبدیل وضعیت استخدامی	۳/۵۵	۰/۸۵۴
۴	آگاهی از کلیه شرایط مربوط به حق‌التدریس	۳/۲۵	۰/۸۵
۵	آگاهی از قوانین مربوط به مرخصی	۳/۲۷	۰/۸۱۸
۶	آگاهی از قوانین مربوط به مأموریت	۳/۲۷	۰/۸۱۸
۷	آگاهی از قوانین مربوط به بازنشستگی	۲/۸۹	۰/۹۸۶
۸	آگاهی از احکام کارگزینی و پیشینه خدمتی	۳/۰۵	۰/۹۲۰
۹	نحوه دریافت فیش حقوقی و آشنایی با مؤلفه‌های موجود در آن	۳/۳۷	۱/۰۱۸
۱۰	آگاهی از نحوه دریافت کارت شناسایی	۳/۳۴	۰/۹۲۱
۱۱	آگاهی از نحوه دریافت امکانات مختلف (مانند اتاق کار و ...)	۳/۱۶	۰/۹۳۵
۱۲	آگاهی از نحوه گرفتن رایانه شخصی	۳/۰۶	۱/۰۴۸
۱۳	آگاهی از خدمات تایپ و تکثیر	۳/۳۷	۱/۰۲۸
۱۴	چگونگی مشارکت در فرآیندهای تصمیم‌گیری دانشگاه	۲/۹۷	۰/۹۸۶
۱۵	آگاهی از قوانین و مقررات اداری دانشگاه	۳/۲۲	۰/۸۷۹
۱۶	آگاهی از تصمیم‌های هیأت رئیسه و هیأت امناء دانشگاه	۲/۹۱	۰/۹۹۴
۱۷	آگاهی از مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و وزارت علوم و شورای گسترش آموزش عالی	۲/۸۷	۰/۹۶۴
۱۸	آگاهی از شرح وظایف شغلی	۳/۷۲	۰/۶۴۴
۱۹	اطلاعات تماس با همکاران	۳/۴۷	۰/۹۱۱
	میانگین نیازهای اطلاعاتی امور اداری و استخدامی	۳/۲۶	۰/۹۱۲
۲۰	آگاهی از مقررات و دستورالعمل‌های آموزشی (کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری)	۳/۵۹	۰/۷۵۴

۲۱	مشخصات دوره‌ها و رشته‌های آموزشی دانشگاه	۳/۳۱	۰/۷۷۶
۲۲	آگاهی از تقویم آموزشی دانشگاه	۳/۵۱	۰/۹۰۸
۲۳	آگاهی از برنامه آموزشی ترم	۳/۷۳	۰/۷۸۷
۲۴	آگاهی از فهرست دانشجویان کلاس‌ها	۳/۶۳	۱/۰۶۲
۲۵	مشخصات هویتی دانشجویان	۳/۰۵	۱/۰۰۷
۲۶	چگونگی ورود و ثبت نمره (کار با سامانه آموزشی)	۳/۷۸	۰/۹۳۷
۲۷	آگاهی از تعداد واحدهای موظف	۳/۷۸	۰/۸۲۸
۲۸	ارتباط با دانشجویان	۳/۶۲	۰/۹۲
۲۹	اطلاعات مربوط به اجرای فعالیت‌های کلاسی مانند بازدیدهای علمی، کارگاه‌ها، و ...	۳/۲۴	۰/۹۵۷
۳۰	دسترسی به منابع اطلاعاتی برای روزآمد نگه داشتن دانش تدریس	۳/۶۷	۰/۸۵۲
۳۱	روش‌های تدریس و ارتباط مؤثر	۳/۶۴	۰/۷۴۳
۳۲	آگاهی از مقررات آموزش مجازی	۳/۰۱	۱/۰۰۳
	میانگین نیازهای اطلاعاتی آموزشی	۳/۵	۰/۸۸۷
۳۳	اطلاعات مربوط به روش انجام پژوهش	۳/۶۶	۰/۸۲۱
۳۴	نحوه تدوین مقاله و کتاب	۳/۷	۰/۸۲۷
۳۵	آگاهی از خدمات کتابخانه و نحوه استفاده از آن	۳/۶۱	۰/۸۲۴
۳۶	آگاهی از امکانات و خدمات آزمایشگاه	۳/۳	۱/۰۲۷
۳۷	آشنایی با مقررات پژوهشی	۳/۵۲	۰/۸۰۶
۳۸	آگاهی از امکانات و تسهیلات پژوهشی	۳/۴۴	۰/۸۶۸
۳۹	آگاهی از شرایط مربوط به دریافت پژوهانه	۳/۳۸	۰/۸۸۸
۴۰	آگاهی از اولویت‌های پژوهشی	۳/۳۷	۰/۸۴۸
۴۱	آگاهی از بودجه‌های علمی- پژوهشی	۳/۱۱	۱/۰۳۳
۴۲	سوابق دانشی و پژوهشی همکاران	۳/۰۶	۰/۸۰۷
۴۳	سوابق دانشی و پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی	۳/۰۶	۰/۸۵۳
۴۴	اخبار علمی دانشگاه و کشور	۳/۱۲	۰/۸۲۱
۴۵	دسترسی به فهرست مجلات معتبر داخلی و خارجی	۳/۶۵	۰/۹۶۵
۴۶	چگونگی چاپ مقالات در نشریات خارجی (ISI)	۳/۶۳	۰/۹۸۹
۴۷	آگاهی از طرح‌های تشویقی برای انتشار مقالات	۳/۴۶	۰/۹۵۱
۴۸	شرایط شرکت در همایش‌های ملی و بین‌المللی	۳/۴۳	۰/۹۷۸
۴۹	آگاهی از طرح‌های پژوهشی موجود	۳/۳۴	۰/۸۶۲
۵۰	دسترسی به عناوین طرح‌های پژوهشی سازمان‌ها	۳/۱۱	۰/۹۱۰

۵۱	آگاهی از اولویت‌های پژوهشی سازمان‌ها	۳/۰۴	۰/۹۶۹
۵۲	چگونگی اخذ پذیرش برای فرصت مطالعاتی	۳/۲۹	۰/۹۹۶
۵۳	آگاهی از میزان ارز برای فرصت مطالعاتی	۳/۰۱	۰/۹۷۰
۵۴	نحوه ارسال ارز برای امور علمی خارج کشور (کنفرانس‌ها، و ...)	۳/۰۷	۰/۹۸۹
۵۵	آشنایی با نحوه عضویت در انجمن‌های ملی و بین‌المللی	۳/۱۹	۱/۰۰۱
۵۶	آگاهی از همایش‌ها	۳/۳۲	۱/۰۲۳
	میانگین نیازهای اطلاعاتی علمی - پژوهشی	۳/۳۲	۰/۹۱۷
	میانگین نیازهای اطلاعاتی شغلی- وظیفه‌ای	۳/۴۱	۰/۹۰۲
۵۷	اطلاعات مربوط به نحوه انجام امور بانکی	۳/۱۴	۰/۸۸۳
۵۸	اطلاع از انواع تسهیلات بانکی موجود (انواع وام، و ...)	۳/۱۴	۰/۸۸۳
۵۹	آگاهی از نحوه ارائه خدمات مربوط به تغذیه	۲/۹۹	۰/۸۲۶
۶۰	آگاهی از تسهیلات موجود برای رفت و آمد	۲/۸۹	۰/۹۱۸
۶۱	چگونگی یافتن مکان‌های مختلف در دانشگاه	۳/۱۷	۰/۹۵۷
۶۲	اطلاعات درباره شرایط استفاده از خدمات مربوط به بیمه	۳/۰۸	۰/۸۹۱
۶۳	آگاهی از خدمات مربوط به بهداشت و سلامت در دانشگاه	۲/۹۱	۰/۹۶۰
۶۴	آگاهی از تسهیلات موجود برای مسکن اعضای هیأت علمی	۲/۹۲	۰/۹۶۷
۶۵	آگاهی از امور رفاهی-تفریحی موجود (استخر، مهمانسرا، و ...)	۳/۱۷	۰/۹۰۰
۶۶	آگاهی از شرایط استفاده از مهدکودک دانشگاه برای فرزندان	۲/۸۲	۱/۰۴۵
۶۷	انواع فعالیت‌های فرهنگی مذهبی دانشگاه برای اعضای هیأت علمی	۳/۰۳	۰/۸۵۹
۶۸	آگاهی از نحوه دریافت برچسب تردد خودرو	۳/۳۵	۱/۰۱۱
	میانگین نیازهای اطلاعاتی رفاهی	۳/۰۵	۰/۹۲۵
	میانگین کل	۳/۲۴	۰/۹۱۳

اعضای هیأت علمی مورد بررسی، در همه نیازهای آموزشی و نیازهای علمی – پژوهشی، نیاز خود را بیش از حد متوسط اعلام کرده‌اند. یعنی میزان نیاز به اطلاعات در تمامی گویه‌های موجود در پرسشنامه بیش از حد میانگین گزارش شده است.

با توجه به داده‌های جدول شماره ۱، میزان نیاز اطلاعاتی اعضای هیأت علمی به اطلاعات آموزشی از سایر گروه-نیازها بیشتر است. نیازهای اطلاعاتی علمی- پژوهشی در اولویت دوم، و سپس نیازهای مربوط به امور استخدامی قرار دارند. اعضای هیأت علمی، در امور رفاهی نسبت به سایر موارد کمترین احساس نیاز به اطلاعات را دارند.

به‌منظور آگاهی از نیازهای اطلاعاتی غیرشغلی اعضای هیأت علمی به انواع اطلاعات خارج از محیط دانشگاه، میزان نیاز آنان به اطلاعات شهروندی، مورد بررسی قرار گرفت. این نیازها در شش گروه نیازهای مرتبط با زندگی روزمره، نیازهای اجتماعی، نیازهای اقتصادی، نیازهای سیاسی، نیازهای مذهبی و فرهنگی، و نیازهای تفریحی دسته‌بندی شدند. فراوانی پاسخ به این گروه از نیازهای اطلاعاتی در جدول شماره ۲ آمده است.

جدول شماره ۲. توزیع فراوانی و درصد فراوانی نسبی نیاز اطلاعات غیرشغلی (شهروندی) اعضای هیأت علمی

اطلاعات موردنیاز	فراوانی	درصد
زندگی روزمره	۶۴	۳۴/۰۴
اجتماعی	۱۰۹	۵۷/۹۷
اقتصادی	۹۹	۵۲/۶۵
سیاسی	۴۷	۲۵/۰۰
مذهبی و فرهنگی	۷۴	۳۹/۳۶
تفریحی	۹۱	۴۸/۴۰
تعداد کل	۱۸۸	-

با توجه به داده‌های جدول شماره ۲ اعضای هیأت علمی نمونه، بیشترین نیاز خود به اطلاعات را در امور اجتماعی و پس از آن در امور اقتصادی اعلام کرده‌اند. کمترین نیاز اطلاعاتی اعضای هیأت علمی در مسائل سیاسی بیان شده است.

پرسش شماره ۲: چه تفاوتی میان نیازهای اطلاعاتی حرفه‌ای اعضای هیأت علمی دانشگاه فردوسی در دانشکده‌های مختلف وجود دارد؟

اعضای هیأت علمی در گروه نیازهای امور اداری و استخدامی، نیازهای آموزشی، و نیازهای علمی- پژوهشی در دانشکده تربیت‌بدنی بیشترین میزان نیاز به اطلاعات را داشته‌اند. در مورد نیازهای رفاهی بیشترین نیاز به اطلاعات مربوط به اعضای هیأت علمی دانشکده علوم بوده است. کمترین نیاز به اطلاعات در گروه‌های امور اداری و استخدامی، آموزشی، و علمی- پژوهشی مربوط به اعضای هیأت علمی دانشکده الهیات و در گروه امور رفاهی مربوط به اعضای هیأت علمی دانشکده علوم ریاضی بوده است. در مجموع اعضای هیأت علمی در دانشکده تربیت‌بدنی بیشترین نیاز به اطلاعات و اعضای هیأت علمی در دانشکده الهیات کمترین نیاز به اطلاعات را ابراز کرده‌اند. به نظر می‌رسد تفاوت در میزان

نیازهای اطلاعاتی اعضای هیأت علمی در دانشکده‌های مختلف، به تفاوت در ماهیت رشته‌های هر دانشکده مربوط می‌شود.

برای مقایسه تفاوت نیازهای اطلاعاتی اعضای هیأت علمی در دانشکده‌های مختلف از آزمون ANOVA استفاده شد. نتایج آن در جدول شماره ۳ آمده است.

جدول شماره ۳. آزمون ANOVA برای مقایسه نیازهای اطلاعاتی اعضای هیأت علمی دانشکده‌های مختلف

ردیف	نیازهای اطلاعاتی اعضای هیأت علمی	مقدار P	ردیف	نیازهای اطلاعاتی اعضای هیأت علمی	مقدار P
۱	آگاهی از مراحل پذیرش هیأت علمی	۰/۰۰۱	۳۵	آگاهی از امکانات و خدمات آزمایشگاه	۰/۰۰۰
۲	آگاهی از مراحل و آئین‌نامه‌های ارتقاء مرتبه علمی	۰/۰۰۱	۳۶	آشنایی با مقررات پژوهشی	۰/۰۷۱
۳	آگاهی از شرایط موردنیاز برای تبدیل وضعیت استخدامی	۰/۰۰۶	۳۷	آگاهی از امکانات و تسهیلات پژوهشی	۰/۰۰۱
۴	آگاهی از کلیه شرایط مربوط به حق‌التدریس	۰/۰۰۲	۳۸	آگاهی از شرایط مربوط به دریافت پژوهانه	۰/۰۰۰
۵	آگاهی از قوانین مربوط به مرخصی و مأموریت	۰/۰۱۳	۳۹	آگاهی از اولویت‌های پژوهشی	۰/۰۰۰
۶	آگاهی از قوانین مربوط به بازنشستگی	۰/۱۶۹	۴۰	آگاهی از بودجه‌های علمی- پژوهشی	۰/۰۰۱
۷	آگاهی از احکام کارگزینی و پیشینه خدمتی	۰/۰۴۱	۴۱	سوابق دانشی و پژوهشی همکاران	۰/۰۰۰
۸	نحوه دریافت فیش حقوقی و آشنایی با مؤلفه‌های موجود در آن	۰/۰۰۰	۴۲	سوابق دانشی و پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی	۰/۰۰۰
۹	آگاهی از نحوه دریافت کارت شناسایی	۰/۳۴۸	۴۳	اخبار علمی دانشگاه و کشور	۰/۰۵۲
۱۰	آگاهی از نحوه دریافت امکانات مختلف (مانند اتاق کار و ...)	۰/۰۰۹	۴۴	دسترسی به فهرست مجلات معتبر داخلی و خارجی	۰/۰۰۲
۱۱	آگاهی از نحوه گرفتن رایانه شخصی	۰/۰۰۵	۴۵	چگونگی چاپ مقالات در نشریات خارجی (ISI)	۰/۰۰۱
۱۲	آگاهی از خدمات تایپ و تکثیر	۰/۰۰۰	۴۶	آگاهی از طرح‌های تشویقی برای انتشار مقالات	۰/۰۰۰
۱۳	چگونگی مشارکت در فرآیندهای	۰/۰۰۱	۴۷	شرایط شرکت در همایش‌های ملی	۰/۰۰۰

	تصمیم‌گیری دانشگاه			و بین‌المللی	
۱۴	آگاهی از قوانین و مقررات اداری دانشگاه	۰/۱۶۴	۴۸	آگاهی از طرح‌های پژوهشی موجود	۰/۰۰۴
۱۵	آگاهی از تصمیم‌های هیأت رئیسه و هیأت امناء دانشگاه	۰/۰۳۲	۴۹	دسترسی به عناوین طرح‌های پژوهشی سازمان‌ها	۰/۰۰۱
۱۶	آگاهی از مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و وزارت علوم و شورای گسترش آموزش عالی	۰/۱۰۲	۵۰	آگاهی از اولویت‌های پژوهشی سازمان‌ها	۰/۰۰۰
۱۷	آگاهی از شرح وظایف شغلی	۰/۱۰۸	۵۱	چگونگی اخذ پذیرش برای فرصت مطالعاتی	۰/۰۰۰
۱۸	اطلاعات تماس با همکاران	۰/۱۱۰	۵۲	آگاهی از میزان ارز برای فرصت مطالعاتی	۰/۰۰۰
۱۹	آگاهی از مقررات و دستورالعمل‌های آموزشی (کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری)	۰/۱۸۱	۵۳	نحوه ارسال ارز برای امور علمی خارج از کشور (کنفرانس‌ها، و ...)	۰/۰۰۰
۲۰	مشخصات دوره‌ها و رشته‌های آموزشی دانشگاه	۰/۰۴۴	۵۴	آشنایی با نحوه عضویت در انجمن‌های ملی و بین‌المللی	۰/۰۰۰
۲۱	آگاهی از تقویم آموزشی دانشگاه	۰/۰۰۲	۵۵	آگاهی از همایش‌ها	۰/۰۰۳
۲۲	آگاهی از برنامه آموزشی ترم	۰/۰۲۳	۵۶	اطلاعات مربوط به انجام امور بانکی	۰/۰۰۰
۲۳	آگاهی از فهرست دانشجویان کلاس‌ها	۰/۰۰۰	۵۷	اطلاع از انواع تسهیلات بانکی موجود (انواع وام، و ...)	۰/۰۰۰
۲۴	مشخصات هویتی دانشجویان	۰/۰۰۰	۵۸	آگاهی از نحوه ارائه خدمات مربوط به تغذیه	۰/۰۰۱
۲۵	چگونگی ورود و ثبت نمره (کار با سامانه آموزشی)	۰/۰۰۰	۵۹	آگاهی از تسهیلات موجود برای رفت و آمد	۰/۰۰۶
۲۶	آگاهی از تعداد واحدهای موظف	۰/۴۶۱	۶۰	چگونگی یافتن مکان‌های مختلف در دانشگاه	۰/۰۰۱
۲۷	ارتباط با دانشجویان	۰/۰۰۰	۶۱	اطلاعات درباره شرایط استفاده از خدمات مربوط به بیمه	۰/۰۸۹
۲۸	اطلاعات مربوط به اجرای فعالیت‌های	۰/۰۰۰	۶۲	آگاهی از خدمات مربوط به	۰/۰۰۰

	کلاسی مانند بازدیدهای علمی، کارگاه‌ها، و ...			بهداشت و سلامت در دانشگاه	
۲۹	دسترسی به منابع اطلاعاتی برای روزآمد نگه داشتن دانش مربوط به تدریس	۰/۰۰۶	۶۳	آگاهی از تسهیلات موجود برای مسکن اعضای هیأت علمی	۰/۰۰۰
۳۰	روش‌های تدریس و ارتباط مؤثر	۰/۰۰۱	۶۴	آگاهی از امور رفاهی-تفریحی موجود (استخر، مهمانسرا، و...)	۰/۰۰۰
۳۱	آگاهی از مقررات آموزش مجازی	۰/۰۰۰	۶۵	آگاهی از شرایط استفاده از مهدکودک دانشگاه برای فرزندان	۰/۰۳۹
۳۲	اطلاعات مربوط به روش انجام پژوهش	۰/۰۰۰	۶۶	اطلاع از انواع فعالیت‌های فرهنگی و مذهبی موجود در دانشگاه برای اعضای هیأت علمی	۰/۰۰۲
۳۳	نحوه تدوین مقاله و کتاب	۰/۰۰۰	۶۷	آگاهی از نحوه دریافت برچسب تردد خودرو	۰/۰۰۲
۳۴	آگاهی از خدمات کتابخانه و نحوه استفاده از آن	۰/۰۰۷			

P < ۰/۰۵ *

در موارد آگاهی از قوانین مربوط به بازنشستگی، آگاهی از نحوه دریافت کارت شناسایی، آگاهی از قوانین و مقررات اداری دانشگاه، آگاهی از مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و وزارت علوم و شورای گسترش آموزش عالی، آگاهی از شرح وظایف شغلی، اطلاعات تماس با همکاران، آگاهی از مقررات و دستورالعمل‌های آموزشی (کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری)، آگاهی از تعداد واحدهای موظف، آشنایی با مقررات پژوهشی، اخبار علمی دانشگاه و کشور، و اطلاعات درباره شرایط استفاده از خدمات مربوط به بیمه، بین نیازهای اطلاعاتی اعضای هیأت علمی در دانشکده‌های مختلف تفاوتی وجود ندارد. این‌گونه نیازها نیز جزو نیازهای اطلاعاتی عامی هستند که اعضای هیأت علمی در هر دانشکده به آن نیاز دارند و از این‌رو بین این نیازهای اطلاعاتی در دانشکده‌های مختلف تفاوت معناداری وجود نداشته است.

پرسش شماره ۳: اعضای هیأت علمی دانشگاه فردوسی مشهد، نیازهای اطلاعاتی حرفه‌ای خود را از منابع و کانال‌های مختلف به چه میزان دریافت می‌کنند؟

براساس داده‌های جدول شماره ۴، اعضای هیأت علمی بیشترین اطلاعات حرفه‌ای موردنیاز خود را از طریق اینترنت به‌دست می‌آورند. میانگین این مقدار عدد قابل‌توجه ۴/۰۱ است و نشان‌دهنده این است که اینترنت جایگاه بسیار خوبی در میان اعضای هیأت علمی دارد و آنها در عمل بخش قابل توجه‌ای از

اطلاعات موردنیاز خود (به‌ویژه اطلاعات آموزشی و پژوهشی) را از این مجرا فراهم می‌کنند. بعد از اینترنت، پورتال ورود یکپارچه اعضا (پویا)، سامانه اتوماسیون اداری، و وب‌سایت دانشگاه در اولویت‌های بعدی قرار دارند.

جدول شماره ۴. میانگین و انحراف معیار مجاری کسب اطلاعات توسط اعضای هیأت علمی

ردیف	شاخص‌های آماری / مجراهای کسب اطلاعات	اعضای هیأت علمی	
		میانگین	انحراف معیار
۱	وب‌سایت دانشگاه	۳/۵۳	۰/۹۵۰
۲	پورتال ورود یکپارچه اعضاء (پویا)	۳/۷۳	۰/۸۷۷
۳	سامانه اتوماسیون اداری	۳/۶۱	۰/۹۵۴
۴	تجربه شخصی	۳/۴۰	۰/۸۳۷
۵	آئین‌نامه‌ها و بخش‌نامه‌ها	۳/۲۱	۰/۷۶۰
۶	سمینارها و همایش‌ها	۳/۰۷	۰/۸۸۴
۷	جلسات و نشست‌ها	۳/۰۲	۰/۹۰۵
۸	کتابخانه	۳/۲۷	۱/۰۶۰
۹	اطلاعیه‌های دانشگاه	۳/۱۰	۰/۸۸۳
۱۰	گزارش‌های آماری دانشگاه	۲/۷۱	۰/۹۶۲
۱۱	تماس با سایر سازمان‌ها	۲/۵۰	۱/۰۸۱
۱۲	صورت‌جلسات	۲/۷۰	۱/۰۴۹
۱۳	گفتگو با همکاران	۳/۳۶	۰/۸۶۰
۱۴	سامانه دانشگاه فردوسی (سدف)	۲/۸۶	۱/۰۴۶
۱۵	وب‌سایت دانشکده‌ها	۲/۷۳	۱/۱۶۲
۱۶	وب‌سایت گروه‌های آموزشی	۲/۶۵	۱/۱۷۲
۱۷	وب‌سایت دانشجویان ارشد و دکتری	۲/۴۲	۱/۱۵۸
۱۸	وب‌سایت دانش‌آموختگان	۲/۳۱	۱/۰۹۰
۱۹	وب‌سایت سایر سازمان‌ها	۲/۶۱	۱/۱۱۱
۲۰	اینترنت	۴/۰۱	۰/۹۵۰

پرسش شماره ۴: مشکلات موجود در تأمین نیازهای اطلاعاتی

داده‌های جدول شماره ۵ نشان می‌دهد اعضای هیأت علمی بیشترین مشکل را مربوط به ناهماهنگی در ساختار اداری موجود می‌دانند و پس از آن پاسخگو نبودن مسئولان و جامع نبودن وب‌سایت دانشگاه در اولویت‌های بعدی قرار دارند.

جدول شماره ۵. توزیع فراوانی و درصد فراوانی نسبی مشکلات موجود در تأمین نیازهای اطلاعاتی اعضای هیأت علمی

مشکلات در جهت تأمین نیازهای اطلاعاتی	فراوانی	درصد
جامع نبودن وب‌سایت دانشگاه	۴۵	۲۳/۹۳
ناکارآمد بودن سامانه اتوماسیون اداری	۳۷	۱۹/۶۸
عدم وجود راهنماهای چاپی	۳۷	۱۹/۶۸
عدم شفافیت قوانین و آیین‌نامه‌های دانشگاه	۴۱	۲۱/۸
در دسترس نبودن قوانین و آیین‌نامه‌های دانشگاه	۳۰	۱۵/۹۵
در دسترس نبودن آمار موجود در دانشگاه	۲۷	۱۴/۳۶
عدم دقت و ناهماهنگی در آمار دانشگاه	۳۵	۱۸/۶۱
در اختیار قرار ندادن اطلاعات توسط همکاران	۲۱	۱۱/۱۷
ناهماهنگی در ساختارهای اداری	۶۱	۳۲/۴۴
پاسخگو نبودن مسئولان	۴۹	۲۶/۰۶
عدم وجود دوره‌های آموزشی ضمن خدمت	۳۶	۱۹/۱۴
مجموع	۱۸۸	۱۰۰

نتیجه

اعضای هیأت علمی در قالب گروه‌های مختلف آموزشی در دانشکده‌های مختلف مشغول به‌کار هستند. تفاوت معناداری بین نوع اطلاعات موردنیاز اعضای هیأت علمی در دانشگاه وجود دارد.

نوع فعالیت هر یک از شاغلان دانشگاه، ناشی از نوع فعالیت و واحد محل اشتغال افراد است. نظر به اینکه نیاز اطلاعاتی شاغلان با توجه به شغل، زمینه فعالیت، و نوع واحد متفاوت است، لذا می‌توان نتیجه گرفت که تفاوت عملکرد و واحد کاری بر نیاز اطلاعاتی اعضای هیأت علمی دانشگاه مؤثر بوده است. در واقع تفاوت وظیفه، تفاوت نیازهای اطلاعاتی را موجب گردیده است.

موفقیت در هر شغل یا حرفه مستلزم این است که شخص بداند چگونه می‌تواند کارش را بهتر یا

به‌صورت مطلوب انجام دهد. اعضای هیأت علمی بهترین کسانی هستند که با شغل خود آشنا بوده و تنها افرادی هستند که می‌توانند تمام تجربیات کسب شده در طول خدمت خود را عرضه نمایند. آنها وظایف ویژه شغل را می‌شناسند و قوت و ضعف و اثربخشی وظایف را به‌درستی می‌توانند برآورد کنند.

یافته‌ها نشان داد که در کنار مجراهای الکترونیکی مثل اینترنت و پورتال اعضا، سایر مجراهای سنتی مانند آیین‌نامه‌ها و بخش‌نامه‌ها، و گفتگو با همکاران از اهمیت ویژه‌ای در تأمین نیازهای اطلاعاتی جامعه دانشگاهی برخوردار است. چنین استنباط می‌شود که علی‌رغم گستردگی کانال‌های الکترونیکی انتقال اطلاعات، هنوز سنت شفاهی نقشی جدی در گردش اطلاعات در جامعه دانشگاهی دارد. حصول چنین نتیجه‌ای دو مسئولیت را برای مدیران دانشگاهی ایجاب می‌کند. نخست اینکه بستری فراهم آورند تا اعضای جامعه دانشگاهی بتوانند به‌راحتی تجربیات خود را به اشتراک بگذارند. دوم اینکه مشوق‌هایی را فراهم آورند تا افراد را به اشتراک اطلاعات و تجربیاتشان برانگیزاند.

به استناد یافته‌های پژوهش می‌توان فعالیت‌ها یا به‌عبارت دقیق‌تر علاقه‌مندی‌های غیرحرفه‌ای اعضای هیأت علمی را در بیرون از محیط دانشگاه به‌صورت زیر اولویت‌بندی کرد: ۱. اجتماعی، ۲. اقتصادی، ۳. تفریحی، ۴. مذهبی و فرهنگی، ۵. زندگی روزمره، ۶. سیاسی. نتیجه حاصل از بررسی نیازهای اطلاعاتی شهروندی جامعه پژوهش نشان‌دهنده آن است که رویکرد اعضای هیأت علمی به زندگی و اثرات آن در کسب یا پرهیز از تملک اطلاعات مؤثر است. اعضای هیأت علمی به کسب اطلاعات اجتماعی اقبال و از کسب اطلاعات سیاسی اجتناب دارند.

براساس یافته‌های پژوهش می‌توان فعالیت‌ها یا دغدغه‌های اصلی و فرعی اعضای هیأت علمی در محیط درون دانشگاهی و محیط برون دانشگاهی را به‌خوبی شناسایی کرد. به‌عبارت دیگر اعضای هیأت علمی در درون دانشگاه، دغدغه آموزشی و پژوهشی دارند ولی برون از دانشگاه مسائل اجتماعی و اقتصادی ذهن آنان را به خود مشغول کرده است.

تردیدی نیست که دانشگاه‌ها نقش عمده‌ای در توسعه پایدار و همه‌جانبه کشور دارند و ایفای این وظیفه خطیر مستلزم وجود دروندادهای مناسب و هماهنگ با نیازها و تحولات روز است. از جمله مهم‌ترین دروندادهای نظام دانشگاهی، اطلاعات است که باید مناسبت لازم برای برآورده کردن نیازها و همگامی با تحولات را داشته باشند. منابع اطلاعاتی و کانال‌های اطلاعاتی به‌مثابه ابزاری عمل می‌کنند که دانش تخصصی، مهارت‌ها و توانایی‌های لازم و موردنیاز را به اعضای جامعه علمی عرضه می‌کند و از این جهت نیز بر بروندادهای نظام آموزش عالی تأثیر مستقیم می‌گذارد. بنابراین، رسیدگی به علایق و نیازهای

اطلاعاتی اعضای جامعه علمی اهمیت خاصی دارد. براساس یافته‌های حاصل از این پژوهش، مدیران نظام آموزش عالی کشور به‌ویژه مدیران دانشگاه می‌توانند: ۱. نقاط بحرانی هر یک از فعالیت‌های حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها را دریابند؛ ۲. انواع پیشامدهای احتمالی اثرگذار بر یک فعالیت حرفه‌ای را پیش‌بینی نمایند؛ ۳. بدترین و بهترین حالت اطلاع‌رسانی برای هر فعالیت حرفه‌ای را مشخص نمایند، و برای تأمین نیازهای اطلاعاتی اعضای هیأت علمی برنامه‌ریزی نمایند.

کتابنامه

جعفری، مهدی؛ گرجی، حسن ابوالقاسم؛ صالحی، مسعود؛ و رستگاری مهر، بابک (۱۳۹۰). رابطه عوامل ساختاری و فرهنگی سازمان با استراتژی مدیریت دانش در مراکز درمانی و عمومی دانشگاه علوم پزشکی تهران. *فصلنامه مدیریت سلامت*؛ ۴۵، ص. ۸۷– ۹۵.

داورپناه، محمدرضا؛ ارسطوپور، شعله؛ شریف، عاطفه؛ مختاری، حیدر؛ مرادی مقدم، حسین (۱۳۸۸). رفتار اطلاعاتی انسان. تهران: انتشارات دبیزش.

رجائی‌پور، سعید؛ رحیمی، حمید (۱۳۸۷). بررسی رابطه بین فرآیند تبدیل مدیریت دانش و عملکرد اعضای هیأت علمی دانشگاه اصفهان. پژوهشنامه علوم انسانی و اجتماعی؛ ۳۱، ص. ۵۹– ۷۳.

طبرسا، غلامعلی؛ ابدالی، رقیه؛ و حاتمی، سکینه (۱۳۸۸). نقش دانشگاه در مدیریت دانش و ارتباط آن با نوآوری. مدیریت در دانشگاه اسلامی؛ ۴۴ (۴)، ص. ۱۵۷– ۱۷۲.

عسگری، محمدهادی؛ طالقانی، محمد؛ و برهمن، هدیه (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین مدیریت دانش و فرهنگ‌سازمانی در دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان گیلان. مهندسی مدیریت؛ ۳۸، ۲۰– ۳۹.

Arcelli, Francesca; Tisato, Francesco; & Trentini, Andrea (2006). A software architecture for distributed organization management. *Knowledge-Based Systems*, 19(1), 1–8.

Dabrowski, Marian (1993). Information Flow within the University Environment, and University Information Policy. *new librart world*, 93(1), 23-25.

Loughridge, Brendan (1996) A selective review of knowledge-based approaches to database design. *Information Research*, 1(1), 56-7